

PM Rotel IV (Dnr KS 2025/558)

Slutbetänkandet - Frihet från våld, förtryck och utnyttjande (SOU 2025:28)

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet
Remisstid den 25 juli 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarråden Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Arbetsmarknadsdepartementet har remitterat slutbetänkandet – *Frihet från våld, förtryck och utnyttjande (SOU 2025:28)* till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Utredningens förslag i slutbetänkandet innebär en reform av det jämställdhetspolitiska arbetet mot våld; från tidsbegränsade, tillfälliga uppdrag till ett hållbart, långsiktigt arbete genom stärkta grunduppdrag och ett tydligt utpekat ansvar för ett antal centrala myndigheter. Sammantaget innebär utredningens förslag en förstärkt styrning av jämställdhetspolitiken, som enligt utredningen förbättrar möjligheten att uppnå nollvisionen om att alla former av våld ska upphöra.

Utredningen föreslår en *nationell jämställdhetspolitisk strategi* mot våld, förtryck och utnyttjande. Strategin syftar till att skapa ett helhetsperspektiv och tydlighet kring regeringens politik och prioriteringar på området. Strategin pekar ut fem strategiska områden där det finns behov av insatser; våldsförebyggande arbete, upptäckt av våld, stöd och skydd till våldsutsatta, brottsbekämpning samt återfallsförebyggande arbete.

Utredningen bedömer att förslagen inte har några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen och att förslag inte innebär några nya uppgifter för kommuner och inte är kostnadsdrivande för dem.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

På grund av kort remisstid har socialförvaltningen inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till många av de förslag som lämnas i utredningen men delar inte utredningens bedömning att förslagen inte kommer att ge ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till många av de förslag som lämnas i utredningen men delar inte utredningens bedömning att förslagen inte kommer att ge ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Frågan om våld i nära relation men också frågan om hedersrelaterat våld och förtryck är några av våra största samhällsproblem. Det är problem som tas på allvar av många olika aktörer; kommuner, regioner, polis och andra statliga myndigheter som var och en lägger stora resurser för att få bort våldet och öka de utsattas frihet. Men i samhällsdebatten varierar frågornas tyngd och ofta överskuggas de av andra problem. Dessutom finns brister i samordningen mellan inblandande aktörer. Det är inte rättvist. Vi behöver en bättre samordning av hur vi arbetar med dessa frågor i Sverige och jag tror att utredningens förslag är rätt väg att gå.

Med jämställdhetsmyndigheten som samordnande aktör med helhetsansvar kan samarbetet mellan myndigheter förbättras, vilket leder till effektivare insatser och bättre stöd till kommuner och regioner.

Med en sammanhållen strategi kan vi dessutom som samhälle göra mer. Inte minst vad gäller återfallsförebyggande insatser. Det är därför svårt att tro, som utredningen gör uttryck för, att förslagen inte skulle ha ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Fler och bättre arbetssätt är resurskrävande, dessutom kommer den förväntade kunskapshöjningen om vilket stöd som finns leda till en ökad efterfrågan på socialtjänstens insatser. För att klara detta behöver kommunerna ökade ekonomiska stöd. Sedan tvivlar jag inte på att förslagen kommer ge samhällsekonomiska vinster när våldet minskar, stöd till kommunerna nu är således en investering både för de våldsutsatta och för framtiden.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 11 juni 2025

Alexander Ojanne

Bilaga

Remiss – Slutbetänkandet – Frihet från våld, förtryck och utnyttjande (SOU 2025:28), dnr KS 2025/558-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Arbetsmarknadsdepartementet har remitterat slutbetänkandet – *Frihet från våld, förtryck och utnyttjande (SOU 2025:28)* till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Utredningen föreslår en reform för att stärka det jämställdhetspolitiska arbetet av könsbaserat våld i vilket våldsbegreppen mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål är inkluderade. Utredningens slutbetänkande innehåller en rad förslag som ska leda till en stärkt nationell styrning vilka gemensamt syftar till att nå en nollvision om ett samhälle fritt från våld, förtryck och utsatthet.

Jämställdhetsmyndigheten föreslås få ansvar för ett nationellt samordningscentrum där arbetet med det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet ska samordnas, stärkas, tydliggöras och följas upp. Elva centrala myndigheter föreslås få instruktionsenliga uppdrag att arbeta tillsammans mot alla former av våld. Länsstyrelserna föreslås förordnas ett förstärkt fokus att fungera som sammanhållande länk mellan myndigheter och kommuner och regioner. Vidare förordar utredningen att regeringen ska besluta om en samlad och förnyad strategi. Strategin ska inkludera samtliga våldsbegrepp och särskilt beakta sårbarheter som funktionsnedsättning, könsidentitet och våld bland yngre och äldre målgrupper. I denna strategi är hedersrelaterat våld och förtryck inkluderat oaktat regeringens eventuella beslut om ett sjunde jämställdhetspolitiskt delmål.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

På grund av kort remisstid har socialförvaltningen inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är av största vikt att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra. Stadsledningskontoret är positiva till flera av de förslag som lämnas i utredningen.

Stadsledningskontoret instämmer med att en ökad samordning av centrala myndigheters arbete kan underlätta och främja kommuners och regioners insatser inom arbetet mot våld på lokal nivå. Stadsledningskontoret ställer sig bakom utredningens förslag om stärkt samordning via Jämställdhetsmyndigheten. Med en generell långsiktighet i myndighetsuppdragen och tydlig plan om uppföljning ser stadsledningskontoret en jämställdhetspolitisk ambitionshöjning. Stadsledningskontoret menar likt utredningens förslag att när en aktör får

helhetsansvar och överblick över våldsområdet kan det stärka samarbetet mellan myndigheter, vilket i sin tur kan leda till mer effektiva insatser och bättre anpassat stöd till kommuner, region och andra aktörer som exempelvis civilsamhället. Bland de utpekade myndigheter som ska bidra med perspektiv och sakkompetens för särskilda grupper saknar stadsledningskontoret dock myndigheten för föräldraskapsstöd och familjerätt (MFoF).

Stadsledningskontoret instämmer i både utredningens förslag och motivering om att en samlad strategi för alla våldsbegrepp skapar helhetsperspektiv och tydlighet kring regeringens politik och prioriteringar på området. Stadsledningskontoret ser att en sammanhållen strategi för både det sjätte och sjunde delmålet är att föredra framför två separata strategier, två enskilda strategier skulle försvåra arbetet framåt. Det är positivt att ha en sammanhållen strategi som inkluderar hedersrelaterat våld och förtryck, då det är av stor vikt att utveckla arbetet kring hedersrelaterat förtryck och våld i alla delar av jämställdhetsarbetet. Stadsledningskontoret anser det positivt att stärka det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck med en specifik handlingsplan för våldsformen. Förslagen om handlingsplan i tillägg till en förnyad strategi kommer ge en påverkan för kommunerna att omhänderta och anpassa utifrån lokala behov. Stadsledningskontoret anser dock att staten bör säkerställa finansiering för uppdraget i syfte att säkerställa att kommunerna prioriterar och bereder möjlighet för detta verksamhetsarbete att utveckla styr- och stöddokument utifrån lokala behov och förutsättningar.

Det vålds- och brottsförebyggande arbetet kommer förstärkas i och med socialtjänstens ansvar i med stundande ändring av socialtjänstlagen. Stadsledningskontoret anser att det kommunala ansvaret hade kunnat tydliggöras och konkretiseras än mer i utredningen. Den lokala nivån som kommuner och civilsamhälle representerar är central tillsammans med regionens hälso- och sjukvård och tandvård där det praktiska våldsarbetet sker i praktiken med stöd av teori.

Enligt utredningens bedömning kommer förslagen enbart få ekonomiska konsekvenser ur ett statsfinansiellt perspektiv och inte någon påverkan för exempelvis kommuner och regioner. Stadsledningskontorets bedömning är att utredningen påverkar kommunerna ekonomiskt. De förslag som presenteras i utredningen gällande implementering av myndigheters kunskapsstöd, insamling av data för indikatorsmätningar och generellt utvecklingsarbete kommer belasta socialtjänstens arbete. Vidare anser stadsledningskontoret att kunskapshöjning och stärkt arbete mot våld kan komma att leda till en ökad efterfrågan om stöd- och hjälpinsatser från socialtjänsten. Stadsledningskontoret instämmer dock i att på lång sikt kommer förslagen att ge samhällsekonomiska vinster för såväl individ som samhälle när våldet upphör.

Sverige har internationella åtaganden utifrån barnkonventionen om att barn har rätt att skyddas från våld och övergrepp. Stadsledningskontoret ser positivt på att barnkonventionens fyra grundprinciper genomsyrar arbetet i utredningen. Vidare är det positivt att samtliga berörda aktörer genomgående ska beakta ett

barnrättsperspektiv i genomförandet av strategin samt att förslaget till strategi särskilt synliggjort vikten av att barn och unga görs delaktiga i utformningen av insatser som berör dem.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom utredningens förslag om stärkt samordning via Jämställdhetsmyndigheten. Med en generell långsiktighet i myndighetsuppdragen och tydlig plan om uppföljning välkomnar förvaltningen en jämställdhetspolitisk ambitionshöjning. Förvaltningen menar likt utredningens förslag att när en aktör får helhetsansvar och överblick över våldsområdet kan det stärka samarbetet mellan myndigheter. Det i sin tur kan leda till mer effektiva insatser och bättre anpassat stöd till kommuner, regioner och andra aktörer som exempelvis civilsamhället. Bland de utpekade myndigheter som ska bidra med perspektiv och sakkompetens för särskilda grupper saknar förvaltningen dock myndigheten för föräldraskapsstöd och familjerätt (MFoF). Förvaltningen ställer sig i övrigt bakom en stärkt nationell kunskapsstyrning med motiveringen att all form av kunskapsstöd som utvecklas och samordnas till förmån för kommunernas behov är välkommet.

Förvaltningen instämmer i både utredningens förslag och motivering om en samlad strategi för alla våldsbegrepp för att undvika risk för en splittrad styrning. Förvaltningen välkomnar slutbetänkandets förslag att stärka det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck med specifik handlingsplan för våldsformen. Förvaltningen kompletterar med perspektiv om att förslagen om handlingsplan i tillägg till en förnyad strategi kommer ge en påverkan för kommunerna att omhänderta och anpassa utifrån lokala behov. Det bör medges öronmärkta statsbidrag i syfte att säkerställa att kommunerna prioriterar och bereder möjlighet för detta verksamhetsarbete att utveckla styr- och stöddokument utifrån lokala behov och förutsättningar. Förvaltningen betonar vikten av ett utvecklingsarbete kring återfallsförebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck som är utformat med hänsyn till det hedersrelaterade våldets särskilda mekanismer. Förvaltningen ser en risk att brottsförebyggande frågor eller andra behov kan komma att överskugga arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck i annat fall.

Det vålds- och brottsförebyggande arbetet kommer förstärkas i och med socialtjänstens ansvar med stundande ändring av socialtjänstlagen. Förvaltningen ser att det kommunala ansvaret hade kunnat tydliggöras och konkretiseras än mer i utredningen. Den lokala nivån som kommuner och civilsamhälle representerar är central tillsammans med regionens hälso- och sjukvård och tandvård där det praktiska våldsarbetet sker i praktiken med stöd av teori. Här fordras behovsformade åtgärder utifrån lokala variationer och behov som dels kräver monetära som kompetensmässiga resurser för att tillmötesgå och tillskansa den kunskapskedja som utredningen ämnar förstärka och säkerställa. Enligt utredningens bedömning kommer

förslagen enbart få ekonomiska konsekvenser ur ett statsfinansiellt perspektiv och inte någon påverkan för exempelvis kommuner och regioner. Förvaltningen bedömer att de förslag som presenteras i utredningen påverkar kommunerna både ur ett kortsiktigt som långsiktigt perspektiv. Förvaltningen tillför perspektiv att implementering av myndigheternas kunskapsstöd, insamlande av data för indikatormätningar och utvecklingsarbete generellt belastar socialtjänstens dagliga arbete. Vidare kan antas att en kunskapshöjning för ökad upptäckt av våldsutsatthet och våldsutövande samt vålds- och brottsförebyggande arbete, initialt leder till en ökad efterfrågan om socialtjänstens stöd och insatser. Förvaltningen instämmer dock i att på mycket lång sikt kommer förslagen att ge samhällsekonomiska vinster för såväl individ- som samhälle när våldet upphör.